

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.I.1761/2016/7.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Csere Katalin, a tanács elnöke
Dr. Soós László, előadó bíró
Dr. Csák Zsolt, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2017. március 28.
Az ügy tárgya: testi sértés büntette és más bűncselekmény
Terhelt: Terhelt
Elsőfok: Zirci Járásbíróság, B.140/2013/12., ítélet,
tárgyalás, 2014. október 29.
Az indítvány előterjesztője: terhelt
Az indítvány iránya: hatályon kívül helyezésre

Rendelkező rész

A Kúria a felülvizsgálati indítványt elbírálva a Zirci Járásbíróság B.140/2013/12. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Zirci Járásbíróság a 2014. október 29. napján kihirdetett és aznap jogerős B.140/2013/12. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki testi sértés büntetében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 164. § (1) és (3) bekezdés], ezért őt, mint különös visszaesőt halmazati büntetésül három év hat hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és öt év közügyektől eltiltásra ítélte annak megállapításával, hogy a terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható. A Zirci Városi Bíróság Bk.112/2011/2. számú összbüntetési ítéletéhez kapcsolódó feltételes szabadságot megszüntette.

II.

- [2] A jogerős határozat ellen a terhelt terjesztett elő a törvényi ok megjelölése nélkül, felülvizsgálati indítványt.
- [3] Indokai szerint a járásbíróóság a 2014. június 14-i tárgyalási napra nem idézte meg a bíróság által kirendelt védőt. Álláspontja szerint, mivel az ügyész a terhelttel szemben végrehajtandó szabadságvesztés kiszabását indítványozta, a tárgyalás a védő távollétében nem lett volna megtartható. A bíróság őt különös visszaesőként ítélte el, és így a büntetési tétel nagysága miatt a védelem kötelező lett volna.
- [4] A Legfőbb Ügyészség BF.1657/2016/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta. Álláspontja szerint a kötelező védelemnek a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 46. §-ában meghatározott okai nem álltak fenn, és szemben az ítélet bevezető részében írtakkal, a bíróság nem a terhelt távollétében járt el. A védő kirendelésének jogcíme a Be. 48. § (2) bekezdése, illetve 242. § (1) bekezdése volt, amelyek szerint a bíróság akkor is védőt rendel ki, ha a védelem nem kötelező, de a terhelt védő kirendelését azért kéri, mert a jövedelmi viszonyai miatt nem tud a védelméről gondoskodni. A terhelt azonban a tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy a kirendelt védő közreműködését nem kéri, erre figyelemmel a bíróság a védőt a kirendelés alól felmentette. Szemben a kötelező védelem egyéb eseteivel, ahol a terheltnek nincs választási joga, ebben az esetben a kirendelés törvényi oka a terhelt nemleges nyilatkozatával megszűnik. Nem indokolta a kötelező védelmet a büntetési tétel nagysága sem, mert a Be. 601. § (5) bekezdése szerint, ahol a törvény a jogkövetkezményeket a törvényben meghatározott büntetéshez fűzi, ezen a Btk. Különös Részében meghatározott büntetési tételkeret felső határát kell érteni.
- [5] Ezért indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatot hatályában tartsa fenn.
- [6] A terhelt a Legfőbb Ügyészség indítványára írásbeli észrevételt tett, melyben kifejtette, a bírósághoz 2014. január 24-i keltezéssel elküldött beadványa kifejezetten védő kirendelésére irányult. Hivatkozott arra is, hogy mivel a közvetítői eljárásra utalásra irányuló indítványát a bíróság elutasította, az „ügy egyesbírói eljárásra alkalmatlan”. Cáfolta, hogy a kérdéses tárgyalási napon úgy nyilatkozott volna, miszerint nem tart igényt védőre. Álláspontja szerint azzal, hogy a védő nem volt jelen a tárgyaláson, a bíróság nem volt törvényesen megalakítva. Állította, hogy ha a tárgyaláson védő lett volna jelen, hatékonyabban tudott volna védekezni, mert így nem volt tisztában a jogaival. Az észrevételben „2. alapügyként” hivatkozott, a garázdaság vétsége miatt utóbb indult és a testi sértés büntette miatt folyamatban lévő ügghöz egyesített ügyben is ezt rótta fel a bíróságnak. Kifejtette azt is, hogy mivel a következő tárgyaláson másik ügyész képviselte a vádat, a bíróság összetételében is változás történt,

ezért a tárgyalást újra kellett volna kezdeni, és a bíróságnak a védőt ismételt ki kellett volna rendelnie. Sérelmezte továbbá, hogy a 2014. szeptember 3. napján tartott tárgyaláson érdemi nyilatkozatok nem hangzottak el, ennek ellenére az ügyész „indítványozta a büntetés kiszabását”.

- [7] A kifejtettek alapján azonban érdemi indítványt a Kúria döntésére nem terjesztett elő.
- [8] Mivel a felülvizsgálati eljárásban védő részvétele kötelező, a Kúria a terhelt részére védőként kirendelte II.ügyvédet, amelyről a terheltet értesítette. A kirendelt védő az ügyben érdemi nyilatkozatot nem tett.

III.

- [9] A felülvizsgálati indítvány elbírálására a Kúria a Be. 424. § (1) bekezdése alapján tanácsulást tűzött ki, amelyen a megtámadott határozatot a felülvizsgálati indítvánnyal érintett terhelt tekintetében a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálta felül; emellett vizsgálta a Be. 423. § (5) bekezdésében meghatározott esetleges eljárási szabálysértéseket is, illet azonban nem észlelt.
- [10] A Be. 423. § (4) bekezdése szerint a Kúria a megtámadott határozatokat - az (5) bekezdés szerinti kivétellel - csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül.
- [11] A Kúria - e szabály betartása mellett - a következetes gyakorlatának megfelelően a felülvizsgálati indítványt minden esetben tartalma alapján bírálja el, és nem csupán arra figyelemmel, hogy az indítványozó abban melyik, a felülvizsgálatot megalapozó eljárási rendelkezést hívta fel. Így jár el a Kúria abban az esetben is, ha a felülvizsgálati indítvány előterjesztője nem, vagy tévesen jelöli meg az eljárási törvény azon rendelkezéseit, amelyek alapján a megtámadott határozatok felülvizsgálatát kezdeményezi.

IV.

- [12] A felülvizsgálati indítvány alaptalan.
- [13] Az iratok alapján megállapítható, hogy a szabadlábon lévő és védővel nem rendelkező terhelttel szemben a Veszprémi Járási Ügyészség 2013. december 13. napján emelt vádat a Zirci Járásbíróság előtt, mint különös visszaesővel szemben, a Btk. 164. § (3) bekezdése szerint minősülő súlyos testi sértés büntette miatt. A nyomozás iratai között nem lelhetők fel olyan adatok, amelyek a Be. 46. § c)-e) pontjaiban foglalt körülményekre utalnak, így a védelem a Be. 46. § alapján nem volt kötelező.
- [14] A bíróság az ügyben 2014. január 13. napján 2014. március 19. napjára tárgyalást tűzött ki, melyre megidézni rendelte a

terheltet, I.védőt és a sértett tanút. A bíróság egyébként I.ügyvédet a 2014. január 14-i keltezésű, 2/I. sorszámú végzésével rendelte ki a terhelt védelmére. Az I.ügyvéd a kirendelő végzést, a vádiratot és az idézést 2014. január 16. napján átvette.

- [15] Ezt követően, 2014. január 28. napján a terhelt az alábbi kérelmet terjesztette elő: „B.140/2013. számú tájékoztatásában a tisztelt Bíróságot kérni szeretném engedélyezze a közvetítői eljárás lefolytatását, és egyben a költségmentességet. Meghatalmazott védővel nem rendelkezem.”
- [16] 2014. március 13. napján a bíróság nem tartott tárgyalást, vélhetően az ügy átosztása miatt (2014 januárjában az ügyben bíróként dr. Szarvas Róbert, áprilisában már dr. Kadnár Eszter intézkedett). 2014. április 1. napján 5. sorszám alatt a bíróság 2014. június 11. napjára tárgyalást tűzött ki, amelyre megidézte a terheltet és a sértettet; a kirendelt védőt nem. A tárgyalási jegyzőkönyv szerint a tárgyalás megnyitása után az eljáró egyesbíró észlelte, hogy a kirendelt védő idézésére nem került sor, ennek ellenére megállapította, hogy a tárgyalás megtartásának nincs akadálya; felhívta a tanúkat (!) - az ügyben a bíróság egy tanút idézett - a tárgyalóterem elhagyására, majd a tárgyalást a Be. 284. § (1) bekezdése szerint megkezdte.
- [17] Az ügyészi vádismertetést követően a terhelt a bíró kérdésére a következő nyilatkozatot tette: „Nekem nem kell védő, elmondom, ami történt ügyvéd nélkül. Azt se tudom, minek az ide. Én kértem? Nem kell.” Ezt követően az eljáró bíró tájékoztatta a terheltet, hogy az indítványára került sor védő kirendelésére, annak ellenére, hogy jelen büntetőeljárásban nem kötelező a védelem a Be. 46. § értelmében. Ezt követően a bíró kérdésére a terhelt azt felelte: „mondom, hogy nem kell”. Ekkor a bíróság végzést hozott, melyben I.kirendelt védőt a kirendelés alól felmentette.
- [18] Ezután a bíróság megkezdte a bizonyítási eljárást. Az ügyben a következő két tárgyalási nap 2014. szeptember 3. és 2014. október 29. volt, e tárgyaláson a bíróság a súlyos testi sértés büntette miatt B.140/2013. számon folyamatban lévő ügghöz egyesítette a terhelt ellen 2014. október 15. napján garázdaság vétsége miatt emelt vád alapján B.148/2014. számon indult büntetőügyet, majd üggyöntő határozatot hozott. A terhelt a jogorvoslati nyilatkozat megtételére három napot tartott fenn. Ezt követően a jegyzőkönyv a következőket rögzíti: „A vádlott a tárgyalóterem elhagyását követően szinte azonnal a tárgyalóterembe lép: Vádlott: Halasztást szeretnék kérni a börtönre, hogy még ne kelljen bemennem. A bíró tájékoztatja a vádlottat, hogy halasztás iránti kérelemről csak jogerős ítélet esetén tud határozni a bíróság. Vádlott: Tudomásul veszem az ítéletet.” Ezt követően a bíróság megállapította, hogy az ítélet a kihirdetése napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált, majd a terhelt halasztás iránti kérelmét, mint törvényben kizártat, elutasította.
- [19] Az iratok bemutatott tartalma alapján a következők állapíthatók meg:

- [20] - Nincs nyoma annak, hogy a terhelt 2014. január 13. napját megelőzően a bíróságtól védő kirendelését kérte. A 2014. január 28. napján érkezett kérelmében sem kérte védő kirendelését, csupán személyes költségmentességet kért. E kérelemről a bíróság nem döntött, a védőt nem a Be. 48. § (2) bekezdése alapján rendelte ki. Mivel a terhelt kérelme január 28-án érkezett a bíróságra, és a bíróság már e terhelti nyilatkozat érkezése előtt védőt rendelt ki, a kirendelés alapja nem lehetett más, mint a Be. 48. § (3) bekezdésének azon fordulata, mely szerint a bíróság hivatalból védőt rendel ki, ha ezt a terhelt érdekében szükségesnek tartja. Ebből következően a védő kirendelésére 2014. január 14. napján hivatalból, a Be. 48. § (3) bekezdése alapján került sor.
- [21] - A bíróság eljárási szabályt sértett, amikor a kirendelt védőt a tárgyalásra nem idézte meg, és távollétében azt megkezdte (BH 2010.293.).
- [22] - A Be. 46. § szerinti esetekben a terhelt a kirendelt védő közreműködéséről nem mondhat le, ugyanakkor a Be. 48. § (2) és (3) bekezdésben szabályozott esetben a terhelt nyilatkozhat úgy, hogy a továbbiakban nem kéri a kirendelt védő eljárását.
- [23] - A terhelt az első tárgyaláson ilyen tartalmú nyilatkozatot tett. A védelem joga tehát nem csorbult, a tárgyalást nem olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező lett volna, mert védőjéről a terhelt kifejezetten és ismételten lemondott.
- [24] Ami a terhelt további kifogásait illeti, azok sem alaposak.
- [25] A Be. 601. § (5) bekezdése szerint, ahol az eljárási törvény a jogkövetkezményeket a törvényben meghatározott büntetéshez fűzi, ezen a Btk. Különös Részében meghatározott büntetési tételkeret felső határát kell érteni. A súlyos testi sértés büntetési tételének felső határa három év, a garázdaság vétsége büntetési tételének felső határa két év, a halmazati büntetésre vonatkozó szabályok szerint a kiszabható halmazati büntetés felső határa négy év hat hónap. Ennek azonban nincs jelentősége, mint ahogyan annak sem, hogy a terhelttel, mint különös visszaesővel szemben a kiszabható halmazati büntetés felső határa a Btk. - elbíráláskor hatályban volt - 89. § (1) bekezdése szerint a felével emelkedik, tehát összességében a terhelttel szemben kiszabható halmazati büntetés hat év kilenc hónap. Azonban a Be. idézett rendelkezése alapján nem a ténylegesen kiszabható halmazati büntetés büntetési tételének felső határát kell alapul venni a Be. 46. § a) pontjánál, hanem a ténylegesen vád tárgyává tett legsúlyosabb bűncselekmény büntetési tételének felső határát.
- [26] A terhelt állításával szemben
- [27] - önmagában az, hogy különös visszaesőnek minősül, a védő részvételét az eljárásban nem teszi kötelezővé,
- [28] - a bíróság a közvetítői eljárás engedélyezése tárgyában külön nem döntött, így azt nem utasította el,
- [29] - az eljárási törvény nem tartalmaz olyan rendelkezést, miszerint ekkor a helyi bíróság tanácsának kellene eljárnia,

- [30] - sem a védő, sem az ügyész nem tagja a bíróságnak, így az, hogy a tárgyaláson nem volt jelen védő, illetve a tárgyaló ügyész személyében változás történt, a bíróság összetételének és eljárásának törvényessége szempontjából nincs jelentősége,
- [31] - nincs szükség ahhoz sértetti és terhelti beismerő vallomásra, hogy az ügyész vádat emeljen, és abban a vádlottal szemben büntetés kiszabását indítványozza.
- [32] Ekként a Kúria - a Be. 424. § (1) bekezdése szerint tanácsülésen eljárva - az alaptalannak bizonyult felülvizsgálati indítványt elbírálva, a Zirci Járásbíróság megtámadott határozatát a Be. 426. § alapján hatályában fenntartotta.

v.

- [33] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. § (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a Kúria - a Be. 421. § (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2017. március 28.

Dr. Csere Katalin s. k. a tanács elnöke, Dr. Soós László s. k.,
előadó bíró, Dr. Csák Zsolt s. k. bíró

A kiadmány hitelélül:

Mátyás Gyöngyi
bírószági ügyintéző